

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การจ้างแรงงานต่างด้าวของนายจ้างใน เขตจังหวัด เชียงใหม่ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น นายจ้าง หรือ ผู้ประกอบกิจการที่จดทะเบียนนายจ้างสำหรับแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2553 ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 ตัวอย่าง ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การจ้างงานของแรงงานต่างด้าว

ส่วนที่ 2 ลักษณะของผู้ประกอบการและกิจการ

ส่วนที่ 3 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าว

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการจ้างแรงงานต่างด้าว

4.1 ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การจ้างงานแรงงานต่างด้าวของนายจ้าง

การศึกษานี้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานต่างด้าวของนายจ้างใน 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านแรงงาน และปัจจัยด้านภาครัฐ โดยได้ให้ระดับความสำคัญ ของปัจจัยเป็น 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับจะให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยต่างกันไป ดังนี้ ระดับ ความสำคัญมากที่สุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 5 คะแนน ระดับความสำคัญมาก มีค่าน้ำหนัก ความสำคัญคือ 4 คะแนน ระดับความสำคัญปานกลาง มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 3 คะแนน ระดับ ความสำคัญน้อย มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 2 คะแนน และระดับความสำคัญน้อยที่สุด มีค่า น้ำหนักความสำคัญคือ 1 คะแนน โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.1 คะแนนเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การจ้างงานแรงงานต่างด้าว

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ							
1.1 แรงงานต่างด้าวกว่าจ้างต่ำกว่าแรงงานไทย ช่วยลดต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงาน	47 (18.8)	134 (56.3)	59 (23.6)	10 (4.0)	- -	3.87 [มาก]	2
1.2 แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือไม่จำเป็น ต้องเพิ่มทักษะ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในด้านการฝึกงาน	28 (11.2)	99 (39.6)	103 (41.2)	18 (7.2)	2 (0.8)	3.53 [มาก]	4
1.3 แรงงานต่างด้าวไม่หยุดงานในช่วงเทศกาล ที่แรงงานไทยหยุดงาน หรือ ไม่หยุดงานเป็นระยะเวลายาวๆติดต่อกัน	19 (7.6)	71 (28.4)	120 (48.0)	34 (13.6)	6 (2.4)	3.25 [ปานกลาง]	5
1.4 เมื่อค่าจ้างเท่ากัน การจ้างแรงงานต่างด้าวกู้มากกว่าการจ้างแรงงานไทย	45 (18.0)	103 (41.2)	83 (33.2)	13 (5.2)	6 (2.4)	3.67 [มาก]	3
1.5 แรงงานต่างด้าวแก้ไขการขาดแคลนแรงงานในบางกิจการ เช่น งานที่สกปรก งานเสี่ยงอันตราย เป็นต้น	77 (30.8)	94 (37.6)	60 (24.0)	17 (6.8)	2 (0.8)	3.91 [มาก]	1
1.6 สถานประกอบกิจการมีแนวโน้มจะขยายกิจการในอนาคต	18 (7.2)	47 (18.8)	86 (34.4)	59 (23.6)	40 (16.0)	2.78 [ปานกลาง]	7
1.7 นายจ้างสามารถจ้างแรงงานต่างด้าวได้ง่ายและสะดวก	12 (4.8)	69 (27.6)	123 (49.2)	31 (12.4)	15 (6.0)	3.13 [ปานกลาง]	6
ค่าเฉลี่ยรวม = 3.45 ระดับความสำคัญมาก							

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
2. ปัจจัยด้านแรงงาน							
2.1 แรงงานต่างด้าวมีความขยันอดทน	43 (17.2)	106 (42.4)	83 (33.2)	17 (6.8)	1 (0.4)	3.69 [มาก]	2
2.2 แรงงานต่างด้าวมีความทุ่มเทในการทำงานมากกว่าแรงงานไทย	37 (14.8)	117 (48.6)	75 (30.0)	18 (7.2)	3 (1.2)	3.67 [มาก]	4
2.3 แรงงานต่างด้าวทำงานตรงเวลา ไม่มาสาย ไม่ขาดงานบ่อย มีความรับผิดชอบ	28 (11.2)	107 (42.8)	84 (33.6)	29 (11.6)	2 (0.8)	3.52 [มาก]	5
2.4 แรงงานต่างด้าวไม่เปลี่ยนงานบ่อย เหมือนแรงงานไทย	29 (11.6)	74 (29.6)	93 (37.2)	37 (14.8)	17 (6.8)	3.24 [ปานกลาง]	10
2.5 แรงงานต่างด้าวไม่เรียกร้องค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินมากเท่าแรงงานไทย	21 (8.4)	78 (31.2)	116 (46.4)	27 (10.8)	8 (3.2)	3.31 [ปานกลาง]	9
2.6 แรงงานต่างด้าวไม่เรียกร้องสวัสดิการมากเหมือนแรงงานไทย	18 (7.2)	108 (43.2)	106 (42.6)	12 (4.8)	6 (2.4)	3.48 [มาก]	7
2.7 แรงงานต่างด้าวเชื่อฟังคำสั่งมากกว่าแรงงานไทย	20 (8.0)	103 (41.2)	110 (44.0)	14 (5.6)	3 (1.2)	3.49 [มาก]	6
2.8 แรงงานต่างด้าวมีความซื่อสัตย์สุจริต	17 (6.8)	94 (37.6)	121 (48.8)	12 (4.8)	6 (2.4)	3.42 [มาก]	8
2.9 แรงงานต่างด้าวไม่หยุดงานในช่วงเทศกาล ที่แรงงานไทยหยุดงาน หรือ ไม่หยุดงานเป็นระยะเวลายาวๆติดต่อกัน	49 (19.6)	101 (40.4)	77 (30.8)	18 (7.2)	5 (2.0)	3.68 [มาก]	3
2.10 แรงงานต่างด้าวสามารถทำงานหนัก งานสกปรก งานอันตราย หรือในงานบางประเภทที่แรงงานไทยไม่ทำ	87 (34.8)	90 (36.0)	61 (24.4)	11 (4.4)	1 (0.4)	4.00 [มาก]	1
ค่าเฉลี่ยรวม = 3.55 ระดับความสำคัญมาก							

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
3. ปัจจัยด้านภาครัฐ							
3.1 รัฐส่งเสริมให้มีการจ้างงานอย่างถูกต้อง กฎหมาย โดยให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงาน ต่างด้าว	22 (8.8)	76 (30.4)	103 (41.2)	33 (13.2)	16 (6.4)	3.22 [ปานกลาง]	1
3.2 ขั้นตอนและกฎเกณฑ์การต่อไป อนุญาตการทำงานสะดวก รวดเร็ว	17 (6.8)	69 (27.6)	86 (34.4)	54 (21.6)	24 (9.6)	3.00 [ปานกลาง]	4
3.3 ค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียน แรงงานต่างด้าวเหมาะสม	20 (8.0)	67 (26.8)	98 (39.2)	50 (20.0)	15 (6.0)	3.11 [ปานกลาง]	2
3.4 รัฐผ่อนคลายนโยบายในการจ้าง แรงงานต่างด้าว	22 (8.8)	66 (26.4)	99 (39.6)	43 (17.2)	20 (8.0)	3.11 [ปานกลาง]	3
ค่าเฉลี่ยรวม = 3.11 ระดับความสำคัญปานกลาง							

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่าร้อยละ

ด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่ออุปสงค์การจ้างงานแรงงานต่างด้าวด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่นายจ้างเห็นว่ามีความสำคัญ 3 อันดับแรก คือ แรงงานต่างด้าวแก้ไขการขาดแคลนแรงงานในบางกิจการ เช่น งานที่สกปรก งานเสี่ยงอันตราย มีคะแนนเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับความสำคัญมาก อาจเป็นเพราะเนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ปฏิเสธที่จะทำงานเหล่านี้ โดยเฉพาะงานประเภท 3 ส คือ งานประเภทที่สกปรก งานแสนยาก และงานที่เสี่ยงอันตราย สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า ประเภทกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือ กิจการก่อสร้าง รองลงมา คือ งานรับใช้ในบ้าน(จากตารางที่ 4.6)

ปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับที่ 2 คือ แรงงานต่างด้าวค่าจ้างต่ำกว่าแรงงานไทย ช่วยลดต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงาน มีคะแนนเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับความสำคัญมาก จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า กิจการที่มีอัตราค่าจ้างสูงสุดคือ กิจการก่อสร้าง โดยมีอัตราค่าจ้างเฉลี่ยเท่ากับ 181.05 บาท/วัน (จากตารางที่ 4.16) และอัตราค่าจ้างเฉลี่ยรวมทุกประเภทกิจการเท่ากับ 169.5 บาท ซึ่งหากเปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานไทยสำหรับจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจุบันคือ 171 บาท แรงงานต่าง

ตัวก็ยังมีอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าแรงงานไทย ทำให้นายจ้าง/ผู้ประกอบการเลือกที่จะจ้างแรงงานต่างด้าว

รองลงมาอันดับที่ 3 คือ เมื่อค่าจ้างเท่ากัน การจ้างแรงงานต่างด้าวกู้มค่ามากกว่าการจ้างแรงงานไทย มีคะแนนเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจาก แรงงานต่างด้าวมีความขยันอดทน ทุ่มเทในการทำงานมากกว่าแรงงานไทย ทำให้เวลาทำงานได้ปริมาณงานมากกว่าแรงงานไทย การจ้างแรงงานต่างด้าวจึงคุ้มค่ามากกว่าแรงงานไทย

หากพิจารณาในภาพรวมของด้าน เศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่า นายจ้างได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านแรงงานอยู่ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 3.45 (ดังแสดงในตารางที่ 4.1)

ด้านแรงงาน

จากการศึกษาปัจจัยด้านแรงงาน พบว่า ปัจจัย ที่นายจ้างเห็นว่ามีความสำคัญ 3 อันดับแรก คือ แรงงานต่างด้าวสามารถทำงานหนัก งานสกปรก งานอันตราย หรือในงานบางประเภทที่แรงงานไทยไม่ทำ มีคะแนนเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับความสำคัญมาก

รองลงมาอันดับที่ 2 คือ แรงงานต่างด้าวมีความขยันอดทน มีคะแนนเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมีความขยันอดทน ไม่เกียจงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แรงงานไทยไม่ค่อยมี ทำให้นายจ้างเลือกที่จะจ้างแรงงานต่างด้าวมาทำงานในกิจการ

รองลงมาอันดับที่ 3 คือ แรงงานต่างด้าวไม่หยุดงานในช่วงเทศกาลที่แรงงานไทยหยุดงาน หรือไม่หยุดงานเป็นระยะเวลายาวๆติดต่อกัน มีคะแนนเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจาก การหยุดกิจการเป็นระยะเวลานานทำให้งานหยุดชะงักลงได้ เช่น กิจการก่อสร้าง ซึ่งในช่วงที่แรงงานไทยหยุดงานในช่วงเทศกาล แรงงานต่างด้าวยังทำงานอยู่ ทำให้การดำเนินงานต่อเนื่อง หรือในกิจการบางประเภทจำเป็นต้องมีการเปิดทุกวัน เช่น กิจการสถานีบริการน้ำมัน ซึ่งหากเป็นช่วงเทศกาลที่แรงงานไทยหยุดงาน แรงงานต่างด้าวสามารถเข้าไปทดแทนแรงงานที่ไม่เพียงพอได้

หากพิจารณาในภาพรวมของด้านแรงงาน จะเห็นได้ว่า นายจ้างได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านแรงงานอยู่ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 (ดังแสดงในตารางที่ 4.1)

ด้านภาครัฐ

จากการศึกษาปัจจัยด้านภาครัฐ พบว่า ปัจจัยที่นายจ้างเห็นว่ามีความสำคัญ 3 อันดับแรก คือ รัฐบาลส่งเสริมให้มีการจ้างงานอย่างถูกกฎหมาย โดยให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว มีคะแนนเฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง รองลงมา อันดับที่ 2 คือ ค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ย 3.11 อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง

รองลงมาอันดับที่ 3 คือ รัฐผ่อนคลายนโยบายในการจ้างแรงงานต่างด้าว มีคะแนนเฉลี่ย 3.11 อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ ขั้นตอนและกฎเกณฑ์การต่อใบอนุญาตการทำงานสะดวก รวดเร็ว คะแนนเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง

หากพิจารณาในภาพรวมของด้านแรงงาน พบว่า นายจ้างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านภาครัฐอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.11 (ดังแสดงในตารางที่ 4.1)

จะเห็นได้ว่า นายจ้างให้ความสำคัญกับภาครัฐไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากรัฐมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงถึง เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่แรงงานและนายจ้างจะได้รับจากการจ้างงานอย่างถูกกฎหมายรวมถึงบทลงโทษนายจ้างและแรงงานที่กระทำความผิด จากการทำงานแบบผิดกฎหมาย

4.2 ลักษณะของผู้ประกอบการและกิจการ

การศึกษาลักษณะของผู้ประกอบการและกิจการ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างหรือผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนายจ้างในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประเภทกิจการ ขนาดของสถานประกอบการ สถานที่ตั้งกิจการ และระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	140	56.0
หญิง	110	44.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากการศึกษาเพศของนายจ้างหรือผู้ประกอบการนั้น พบว่า มีสัดส่วนที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงค่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยมีเพศชาย จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.0 (ดังแสดงในตารางที่ 4.2) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันกิจการต่างๆ ได้มีเพศหญิงเข้ามาบริหารงานมากขึ้น ทำให้สัดส่วนเพิ่มขึ้นมาใกล้เคียงกับเพศชาย

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	1	0.4
25 - 30 ปี	29	11.6
31 - 35 ปี	55	22.0
36 - 40 ปี	32	12.8
41 - 45 ปี	68	27.2
46 - 50 ปี	30	12.0
มากกว่า 50 ปี	35	14.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 45 ปี จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 รองลงมาอายุ 31 - 35 ปี จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.0 และอันดับที่ 3 อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.0 ส่วนนายจ้างที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งมีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.4 นั้น พบว่า มีการจ้างงานเพื่อไปทำงานรับใช้ในบ้านเท่านั้น (ดังแสดงในตารางที่ 4.3)

จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วนายจ้างหรือผู้ประกอบการจะกระจายอยู่ในทุกช่วงอายุ โดยมากกว่าครึ่งหนึ่ง อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.0 ซึ่งเป็นวัยกลางคน มีความสามารถบริหารจัดการกิจการต่างๆ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โสด	57	22.8
สมรส	173	69.2
หม้าย / หย่าร้าง	20	8.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

สำหรับการศึกษาด้านสถานภาพ พบว่า ของนายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.8 และ อันดับสุดท้าย มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.0 (ดังแสดงในตาราง 4.4)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	14	5.6
ม.1 - ม.3	13	5.2
ม.4 - ม.6/ปวช.	49	19.6
อนุปริญญา/ปวส.	48	19.2
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	126	50.4
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

นายจ้างหรือผู้ประกอบการ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี มากที่สุด คือ มีจำนวน 126 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.4 และรองลงมามีการศึกษาระดับ ม.4 - ม.6/ปวช. จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.6 และอันดับที่ 3 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.2 (ดังแสดงในตาราง 4.5)

จะเห็นได้ว่านายจ้างหรือผู้ประกอบการประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.4) มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นระดับการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกิจการ และสามารถควบคุมการทำงานของแรงงานต่างด้าวได้ ทำให้ผู้มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีการจดทะเบียนนายจ้างค่อนข้างสูง ขณะที่ระดับการศึกษาอื่นๆที่รองลงมา ก็มีการจดทะเบียนนายจ้างลดลงตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของกิจการ

ประเภทของกิจการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กิจการก่อสร้าง	57	22.8
งานรับใช้ในบ้าน	49	19.6
จำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม	47	18.8
เกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์	35	14.0
สถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง อุโมงค์มรดก ล้าง อัดฉีด	28	11.2
การผลิต เช่น อาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป	15	6.0
ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม	14	5.6
อื่นๆ	5	2.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หากจำแนกประเภทกิจการที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการจ้างแรงงานต่างด้าว พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบกิจการก่อสร้าง จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมาเป็นงานรับใช้ในบ้าน จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.6 และอันดับที่ 3 จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.8 กิจการที่มีผู้ประกอบการน้อยที่สุดได้แก่ ประเภทอื่นๆ ซึ่งได้แก่ กิจการขนส่ง 2 ราย ร้านถ่ายเอกสาร 2 ราย และ ซักอบรีด 1 ราย รวมกันคิดเป็น ร้อยละ 5 (ดังแสดงในตาราง 4.6)

จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วนายจ้างหรือผู้ประกอบการ มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการบางประเภทที่แรงงานไทยไม่ทำ หรืองานประเภท 3 ส คือ งานสกปรก งานแสนยาก และงานที่เสี่ยงอันตราย ในที่นี้ได้แก่ กิจการก่อสร้าง งานรับใช้ในบ้าน ซึ่งเป็นกิจการที่ต้องมีการใช้แรงงาน และใช้ความอดทนในการทำงานค่อนข้างสูง

สำหรับกิจการประเภทอื่นๆก็มีการจ้างแรงงานต่างด้าวเช่นกัน แต่มีสัดส่วนที่ต่างกันไป โดยกิจการที่ไม่ต้องมีการใช้แรงงานมากนัก แต่ใช้ทักษะในการทำงาน เช่น กิจการ การผลิต ประเภทอาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือ กิจการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม จะมีการจ้างแรงงานต่างด้าวน้อยกว่ากิจการประเภทที่ใช้แรงงานมาก

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ตั้งกิจการ

อำเภอที่ตั้งกิจการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เมือง	135	54.0
แม่ริม	27	10.8
สันทราย	20	8.0
ฝาง	10	4.0
แม่แตง	9	3.6
ดอยสะเก็ด	8	3.2
สันป่าตอง	7	2.8
สารภี	6	2.4
หางดง	6	2.4
สันกำแพง	5	2.0
ไชยปราการ	4	1.6
แม่อาว	4	1.6
แม่อน	3	1.2
พร้าว	2	0.8
แม่วาง	2	0.8
สะเมิง	2	0.8
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หากจำแนกสถานที่ตั้งกิจการเป็นรายอำเภอนั้น จะพบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งกิจการอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.0 และ อำเภออื่นๆ 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.0 โดยอำเภอที่มีสถานที่ตั้งกิจการนอกอำเภอเมืองมากที่สุดได้แก่ อำเภอแม่ริม คิดเป็นร้อยละ 10.8 อำเภอสันทราย และอำเภอฝาง คิดเป็นร้อยละ 8 และร้อยละ 4 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วนายจ้างหรือผู้ประกอบการ มีสถานที่ตั้งกิจการในอำเภอเมืองมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจาก อำเภอเมือง เป็นศูนย์รวมทางการค้า การเงิน การลงทุน การอุตสาหกรรม ทำให้มีสถานประกอบการและผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก สำหรับอำเภออื่นๆจะมีสถานที่ตั้งกิจการลดหลั่นการลงไปโดยอำเภอที่อยู่ใกล้อำเภอเมืองเช่น อำเภอแม่ริม อำเภอสันทราย ก็จะมีสัดส่วนการจ้างแรงงานต่างด้าวที่สูงกว่าอำเภอที่อยู่ไกลออกไป

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทกิจการและสถานที่ตั้งกิจการ

ประเภทของกิจการ	อำเภอ (ราย)		สัดส่วนของ กิจการที่ตั้งใน อ.เมือง(ร้อยละ)
	เมือง	อำเภออื่นๆ	
กิจการก่อสร้าง	30 (22.2)	27 (23.5)	52.6
งานรับใช้ในบ้าน	36 (26.7)	13 (11.3)	73.5
จำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม	32 (23.7)	15 (13.0)	68.1
เกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์	- -	35 (30.5)	0.0
สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง อู่ซ่อมรถล้าง อัดฉีด	19 (14.1)	9 (9.4)	67.9
การผลิต เช่น อาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป	5 (3.7)	10 (8.7)	33.3
ค้าส่ง ค้าปลีก กภัตตาคาร โรงแรม	9 (6.7)	5 (4.3)	64.3
อื่นๆ	4 (3.0)	1 (0.9)	80.0
รวม	135 (100.0)	115 (100.0)	54.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่าร้อยละ

นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณา ประเภทกิจการ ร่วมกับ สถานที่ตั้งกิจการจะพบว่า ประเภทกิจการที่มีสัดส่วนของกิจการที่ตั้งในอำเภอเมืองมากที่สุด ได้แก่ งานรับใช้ในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมา คือ จำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม และ สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง อู่ซ่อมรถ ล้าง อัดฉีด โดยคิดเป็นร้อยละ 68.1 และ 67.9 ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 4.8) จะเห็นได้ว่า ประเภทกิจการเหล่านี้ใช้พื้นที่ในตั้งกิจการไม่มากนักทำให้มีการตั้งกิจการในอำเภอเมืองมาก

ในขณะที่เดียวกันประเภทกิจการกิจการที่มีสัดส่วนของกิจการที่ตั้งในอำเภอเมืองน้อยที่สุด คือ กิจการเกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งเป็นกิจการที่ไม่พบในเขต อำเภอเมืองเลย ซึ่งอาจเนื่องมาจากเป็นกิจการที่ใช้พื้นที่ในการประกอบการค่อนข้างมาก และใช้พื้นที่เฉพาะในการตั้งกิจการ เช่น กิจการ โรงฆ่าสัตว์ กิจการแปรรูปวัตถุดิบ ซึ่งต้องอยู่ใกล้แหล่งผลิต เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มนายจ้างเท่านั้นทำให้ไม่พบกิจการประเภทนี้ในเขตอำเภอเมือง ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ก็ยังพอมีกิจการประเภทนี้ในเขต อำเภอเมืองบ้าง แต่ไม่มากนัก

ส่วนกิจการก่อสร้าง และ กิจการ ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม จะมีที่ตั้งกิจการที่ใกล้เคียงกันทั้งในเขตเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามทุนจดทะเบียน

ทุนจดทะเบียน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีทุนจดทะเบียน	135	54.0
ต่ำกว่า 300,000 บาท	68	27.2
300,000 – 500,000 บาท	28	11.2
500,001 – 1,000,000 บาท	18	7.2
1,000,001 – 5,000,000 บาท	1	0.4
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

สำหรับการศึกษาด้านทุนจดทะเบียน พบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีทุนจดทะเบียน จำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาเป็นต่ำกว่า 300,000 บาท จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 และอันดับที่ 3 300,000 – 500,000 บาท จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.2 (ดังแสดงในตารางที่ 4.9)

จะเห็นได้ว่ากิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ส่วนใหญ่ไม่มีทุนจดทะเบียน รองลงมา มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 300,000 บาท แสดงว่า ในกิจการขนาดเล็กมีการจ้างแรงงานต่างด้าวมาก สำหรับในกิจการที่มีขนาดใหญ่ก็มีการจ้างแรงงานต่างด้าวเช่นกัน แต่มีการจ้างในสัดส่วนที่ลดลง

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ

ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	25	10.0
1 ปีขึ้นไป - 5 ปี	136	54.4
5 ปีขึ้นไป - 10 ปี	68	27.2
10 ปีขึ้นไป - 15 ปี	11	4.4
15 ปีขึ้นไป - 20 ปี	5	2.0
20 ปีขึ้นไป	5	2.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากการศึกษาระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ พบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ 1 ปีขึ้นไป - 5 ปี จำนวน 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมา ดำเนินกิจการ 5 ปีขึ้นไป - 10 ปี จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 และอันดับที่ 3 ดำเนินกิจการ น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.0 (ดังแสดงในตารางที่ 4.10)

จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีการจ้างแรงงาน 1 - 5 ปี อาจเนื่องมาจากในช่วง 4 - 5 ปี ที่ผ่านมารัฐมีการส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมายมากขึ้น

4.3 ลักษณะการจ้างแรงงาน

การศึกษาลักษณะการจ้างแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าว ได้แก่ จำนวนแรงงานที่ใช้ในกิจการ ลักษณะการจ้างงาน สัญชาติของแรงงาน อัตราค่าจ้าง จำนวนชั่วโมงการทำงาน และจำนวนวันที่ทำงาน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการจ้างงาน

ลักษณะการจ้าง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว	113	45.2
จ้างทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	137	54.8
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากการศึกษาลักษณะการจ้างงานของนายจ้างหรือผู้ประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่ นายจ้างหรือผู้ประกอบการ จ้างทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.8 และจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.2 (ดังแสดงในตารางที่ 4.11)

ตาราง 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของกิจการและลักษณะการจ้างงาน

ประเภทของกิจการ	ลักษณะการจ้าง (ราย)		สัดส่วนของการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว(ร้อยละ)
	แรงงานต่างด้าว	แรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	
กิจการก่อสร้าง	14 (12.4)	43 (31.4)	24.6
งานรับใช้ในบ้าน	44 (38.9)	5 (3.6)	89.8
จำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่ม	15 (13.3)	32 (23.4)	31.9
เกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์	18 (15.9)	17 (12.4)	51.4
สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง อุโมงค์มรด ล้าง อัดฉีด	15 (13.3)	13 (9.5)	53.6
การผลิต เช่น อาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป	2 (1.8)	13 (9.5)	13.3
ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม	5 (4.4)	9 (6.6)	35.7
อื่นๆ	- -	5 (3.7)	0.0
รวม	113 (100.0)	137 (100.0)	45.2

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่าร้อยละ

หากพิจารณา ประเภทกิจการ ร่วมกับ ลักษณะการจ้างงาน จะพบว่า ประเภทกิจการที่มีการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าวมากที่สุด ได้แก่ งานรับใช้ในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 89.9 (ดังแสดงในตารางที่ 4.12) ซึ่งอาจเนื่องมาจากเป็นงานที่สกปรกซึ่งแรงงานไทยไม่สนใจ ทำให้สัดส่วนการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าวก่อนข้างสูง

ประเภทกิจการที่มีสัดส่วนการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว รองลงมา ได้แก่ กิจการ สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง อุ้ช่อมรดก ล้างอัดฉีด และ กิจการเกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์ โดยคิดเป็นร้อยละ 53.6 และ 51.4 ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากกิจการสถานีบริการน้ำมัน จำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานไทยด้วย เพราะ หากมีการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว จะทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับลูกค้า สำหรับกิจการ กิจการเกษตร ปศุสัตว์ ก็มีการจ้างแรงงานต่างด้าวกับแรงงานไทยควบคู่กันไป อาจเนื่องมาจาก คนไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ดังนั้น แรงงานไทยส่วนหนึ่งจึงอยู่ในกิจการภาคการเกษตร

สำหรับกิจการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม กิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และ กิจการก่อสร้าง มีสัดส่วนการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว ดังนี้คือ ร้อยละ 35.7 ร้อยละ 31.9 และ ร้อยละ 24.6 ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากกิจการประเภทนี้มีการสื่อสารกับลูกค้ามาก หากมีการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว จะทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับลูกค้า เช่นกัน

สำหรับกิจการก่อสร้าง ถึงแม้ว่า จะมีสัดส่วนของกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 22.8 (จากตารางที่ 4.6) แต่ถ้าพิจารณาถึงสัดส่วนของการใช้แรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว จะพบว่า มีสัดส่วนของการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าวไม่มากนัก โดยคิดเป็นเพียงร้อยละ 24.6 (จากตารางที่ 4.12) อาจเนื่องมาจาก กิจการก่อสร้างมีหลายขั้นตอน ในขั้นตอนที่ต้องใช้ทักษะค่อนข้างมาก หรือใช้ความละเอียดค่อนข้างสูง ในขั้นตอนนี้แรงงานต่างด้าวไม่สามารถที่จะทำได้ดีเท่ากับแรงงานไทย นายจ้างจึงเลือกที่จะใช้แรงงานไทยมากกว่า ขณะที่แรงงานต่างด้าวที่ใช้ในกิจการก่อสร้างส่วนใหญ่จะทำในขั้นตอนที่มีการใช้แรงงาน

ในขณะเดียวกันประเภทกิจการที่มีการจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าว น้อยที่สุดคือ การผลิต เช่น อาหารสำเร็จรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ 13.3 เนื่องจากกิจการประเภทนี้ต้องใช้ทักษะในการทำงาน ทำให้ไม่สามารถจ้างเฉพาะแรงงานต่างด้าวได้ ดังนั้นในกิจการจึงมีการจ้างทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนแรงงานที่ใช้ในกิจการ

จำนวนแรงงานที่ใช้ในกิจการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	สัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าว /แรงงานทั้งหมด (ร้อยละ)
1 – 5 คน	112	44.8	89.0
6 – 10 คน	52	20.8	76.0
11 – 20 คน	36	14.4	67.0
21 – 50 คน	40	16.0	71.1
51 – 100 คน	10	4.0	79.9
รวม	250	100	-

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากการศึกษาจำนวนแรงงานที่ใช้ในกิจการ พบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้แรงงานในกิจการจำนวน 1 - 5 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมา ใช้แรงงานจำนวน 6 - 10 คน และ 11 - 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และ 14.4 ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 4.13)

สำหรับสัดส่วนของการใช้แรงงานต่างด้าว/แรงงานทั้งหมด พบว่า ขนาดกิจการที่มี สัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าว/แรงงานไทยสูงสุด คือ กิจการขนาด 1-5 คน คิดเป็น ร้อยละ 89.0 รองลงมา คือ กิจการขนาด 51-100 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 รองลงมาอันดับที่ 3 คือ กิจการขนาด 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0

จะเห็นได้ว่าในกิจการขนาดเล็ก มีสัดส่วนในการใช้แรงงานต่างด้าว/แรงงานไทยค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเป็นเพราะกิจการขนาดเล็ก สามารถควบคุมการทำงานของแรงงานต่างด้าวได้ง่าย และค่าจ้างต่ำกว่าแรงงานไทย ทำให้นายจ้างเลือกที่จะจ้างแรงงานต่างด้าวค่อนข้างสูง

สำหรับกิจการขนาดใหญ่ขึ้นมา ก็มีสัดส่วนในการใช้แรงงานต่างด้าว/แรงงานไทยค่อนข้างสูงเช่นกัน ซึ่งอาจมาจากการลดต้นทุนด้านค่าจ้างเป็นหลัก

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสัญชาติของแรงงานต่างด้าว

สัญชาติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
พม่า	237	94.8
ลาว	1	0.4
พม่าและลาว	12	4.8
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

สำหรับการศึกษาด้านสัญชาติของแรงงานต่างด้าว พบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่จ้างแรงงานสัญชาติพม่า จำนวน 237 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.8 รองลงมาจ้างแรงงานพม่าและแรงงานลาวร่วมกัน จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 และจ้างเฉพาะแรงงานลาว จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.4 (ดังแสดงในตารางที่ 4.14)

จะเห็นได้ว่ามีส่วนของการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าสูงมาก เนื่องจาก แรงงานสัญชาติพม่า หาได้ง่ายใน จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับ สหภาพพม่า จึงทำให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าลักลอบเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวันที่จ้างแรงงานทำงาน

วันที่ทำงาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วันจันทร์ - ศุกร์	16	6.4
วันจันทร์ - เสาร์	29	11.6
ทุกวัน	200	80.0
อื่นๆ	5	2.0
รวม	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากการศึกษาจำนวนวันที่แรงงานต่างด้าวทำงาน พบว่า นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานต่างด้าวจะทำงานทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมาทำงานใน วันจันทร์ - เสาร์ และทำงานในวันจันทร์-ศุกร์ คิดเป็นร้อยละ 11.6 และ 6.4 ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 4.15)

นอกจากนี้แล้ว การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในประเภทกิจการต่างๆ ซึ่งแต่ละประเภทกิจการมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

ตารางที่ 4.16 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการก่อสร้าง

กิจการก่อสร้าง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	24	42.1
- จ้างชั่วคราว/รายวัน	33	57.9
รวม	57	100.0
อัตราค่าจ้าง		
- 150 บาท/วัน	2	3.5
- 160 บาท/วัน	3	5.3
- 170 บาท/วัน	8	14.0
- 180 บาท/วัน	29	50.9
- 190 บาท/วัน	4	7.0
- 200 บาท/วัน	11	19.3
รวม	57	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 8 ชั่วโมง/วัน	57	100.0
รวม	57	100.0

กิจการก่อสร้างมีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานในลักษณะของการจ้างประจำ และการจ้างชั่วคราวหรือรายวัน โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 57.9 และ 42.1 ตามลำดับ ส่วนอัตราค่าจ้างคือ 150 – 200 บาท/วัน จะเห็นได้ว่าแรงงานต่างด้าวถึงร้อยละ 91.6 ได้รับค่าจ้าง 170 บาทขึ้นไป ซึ่งเป็นอัตรากว่าใกล้เคียงกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานไทยในจังหวัดเชียงใหม่ (171 บาท/วัน) โดยอัตราค่าจ้างเฉลี่ยเท่ากับ 181.05 บาท/วัน และมีการทำงาน 8 ชั่วโมง/วัน(ดังแสดงในตาราง4.16)

ตารางที่ 4.17 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในงานรับใช้ในบ้าน

งานรับใช้ในบ้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	47	95.9
- จ้างชั่วคราว/รายวัน	2	4.1
รวม	49	100.0
อัตราค่าจ้าง		
- 150 บาท/วัน	24	49.0
- 160 บาท/วัน	15	30.6
- 170 บาท/วัน	8	16.3
- 180 บาท/วัน	1	2.0
- 200 บาท/วัน	1	2.0
รวม	49	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 8 ชั่วโมง/วัน	33	67.3
- อาศัยอยู่กับนายจ้าง	16	32.7
รวม	49	100.0

งานรับใช้ในบ้านมีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานในลักษณะของการจ้างประจำเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 95.9 ส่วนอัตราค่าจ้างคือ 150 – 200 บาท/วัน จะเห็นได้ว่าแรงงานต่างด้าวประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 49.0) ได้รับค่าจ้าง 150 บาท/วัน (ดังแสดงในตาราง 4.17) ซึ่งเป็นอัตราค่าจ้างที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าแรงงานต่างด้าวส่วนหนึ่งอาศัยอยู่กับนายจ้าง(ร้อยละ 32.7) ทำให้ได้รับค่าจ้างไม่สูงมากนัก และมีอัตราค่าจ้างเฉลี่ยของการทำงานรับใช้ในบ้านเท่ากับ 157.86 บาท/วัน

ตารางที่ 4.18 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

กิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	39	83.0
- จ้างชั่วคราว/รายวัน	7	14.9
- จ้างประจำและจ้างรายวัน	1	2.1
รวม	47	100.0
อัตราค่าจ้าง		
- 150 บาท/วัน	11	23.4
- 160 บาท/วัน	13	27.7
- 170 บาท/วัน	2	4.3
- 180 บาท/วัน	12	25.5
- 200 บาท/วัน	6	12.8
- 220 บาท/วัน	1	2.1
- 250 บาท/วัน	2	4.3
รวม	47	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 6 ชั่วโมง/วัน	1	2.1
- 7 ชั่วโมง/วัน	12	25.5
- 8 ชั่วโมง/วัน	21	44.7
- 9 ชั่วโมง/วัน	5	10.6
- 12 ชั่วโมง/วัน	1	2.1
- 13 ชั่วโมง/วัน	7	14.9
รวม	47	100.0

กิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ในลักษณะของการจ้างประจำเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 83.0 จะเห็นได้ว่ากิจการประเภทนี้มีชั่วโมงการทำงานที่แตกต่างกันหลายระดับ (6 - 13 ชั่วโมง) ทำให้ค่าจ้างมีหลายระดับด้วย คือ 150 – 250 บาท/วัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 173.40 บาท/วัน (ดังแสดงในตาราง 4.18)

ตารางที่ 4.19 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการเกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่อง เกษตรและปศุสัตว์

กิจการเกษตร ปศุสัตว์ฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	22	62.9
- จ้างชั่วคราว / รายวัน	12	34.3
- จ้างประจำและจ้างรายวัน	1	2.9
รวม	35	100.0
อัตรากำลัง		
- 150 บาท/วัน	14	40.0
- 160 บาท/วัน	7	20.0
- 170 บาท/วัน	5	14.2
- 180 บาท/วัน	7	20.0
- 200 บาท/วัน	1	2.9
- 220 บาท/วัน	1	2.9
รวม	35	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 7 ชั่วโมง/วัน	2	5.7
- 8 ชั่วโมง/วัน	33	94.3
รวม	35	100.0

กิจการเกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงกิจการต่อเนื่องเกษตรและปศุสัตว์มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ในลักษณะของการจ้างประจำเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมาคือ จ้างชั่วคราว/รายวัน ร้อยละ 34.3 โดยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 60) ได้รับค่าจ้างระหว่าง 150 - 160 บาท/วัน อัตรากำลังเฉลี่ยเท่ากับ 164.29 บาท/วัน และส่วนใหญ่ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 94.3(ดังแสดงในตาราง 4.19)

ตารางที่ 4.20 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง

รวมถึง คู่ซ่อมรถ ล้าง อัดฉีด

กิจการสถานีบริการน้ำมันฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	18	64.3
- จ้างชั่วคราว / รายวัน	9	32.1
- จ้างประจำและจ้างรายวัน	1	3.6
รวม	28	100.0
อัตรากำลัง		
- 150 บาท/วัน	5	17.9
- 160 บาท/วัน	3	10.7
- 170 บาท/วัน	2	7.1
- 180 บาท/วัน	11	39.3
- 200 บาท/วัน	7	25.0
รวม	28	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 7 ชั่วโมง/วัน	2	7.1
- 8 ชั่วโมง/วัน	22	78.6
- 12 ชั่วโมง/วัน	4	14.3
รวม	28	100.0

กิจการสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึง คู่ซ่อมรถ ล้าง อัดฉีด มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ในลักษณะของการจ้างประจำเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาคือ จ้างชั่วคราว/รายวัน ร้อยละ 32.1 โดยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 64.3) ได้รับค่าจ้างระหว่าง 180 - 200 บาท/วัน อัตรากำลังเฉลี่ยเท่ากับ 176.96 บาท และส่วนใหญ่ ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 78.6 รองลงมาทำงาน 12 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 14.3 (ดังแสดงในตาราง 4.20)

ตารางที่ 4.21 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการการผลิต

กิจการการผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	5	33.3
- จ้างชั่วคราว/รายวัน	6	40.0
- จ้างประจำและจ้างรายวัน	4	26.7
รวม	15	100.0
อัตราค่าจ้าง		
- 150 บาท/วัน	3	20.0
- 160 บาท/วัน	4	26.7
- 170 บาท/วัน	2	13.3
- 180 บาท/วัน	6	40.0
รวม	15	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 7 ชั่วโมง/วัน	2	13.3
- 8 ชั่วโมง/วัน	11	73.3
- 12 ชั่วโมง/วัน	2	13.3
รวม	15	100.0

กิจการ การผลิต มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ในลักษณะที่หลากหลายโดยมีการจ้างแบบชั่วคราว/รายวัน จ้างประจำ และ จ้างประจำและจ้างรายวัน ซึ่งมีสัดส่วนที่แตกต่างกันเล็กน้อย โดยจะมีการจ้างชั่วคราว/รายวัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นจ้างประจำ และ จ้างประจำและจ้างรายวัน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 26.7 ตามลำดับ โดยประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.5) ได้รับค่าจ้างระหว่าง 170 - 180 บาท/วัน อัตราค่าจ้างเฉลี่ยเท่ากับ 167.33 บาท และส่วนใหญ่ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 73.3 (ดังแสดงในตาราง 4.21)

ตารางที่ 4.22 ลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม

กิจการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการจ้างแรงงาน		
- จ้างประจำ	6	42.9
- จ้างชั่วคราว/รายวัน	8	57.1
รวม	14	100.0
อัตราค่าจ้าง		
- 150 บาท/วัน	6	42.9
- 160 บาท/วัน	5	35.8
- 170 บาท/วัน	1	7.1
- 180 บาท/วัน	1	7.1
- 200 บาท/วัน	1	7.1
รวม	14	100.0
ชั่วโมงการทำงาน		
- 7 ชั่วโมง/วัน	1	7.1
- 8 ชั่วโมง/วัน	7	50.0
- 9 ชั่วโมง/วัน	6	42.9
รวม	14	100.0

กิจการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคาร โรงแรม มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานในลักษณะของการจ้างประจำ และการจ้างชั่วคราวหรือรายวัน โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 42.9 และ 57.1 ตามลำดับ ส่วนอัตราค่าจ้างคือ 150 – 200 บาท/วัน จะเห็นได้ว่าแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.7 ได้รับค่าจ้าง 150 -160 บาท โดยอัตราค่าจ้างเฉลี่ยเท่ากับ 160.71 บาท/วัน และมีการทำงาน 8 ชั่วโมง/วัน และ 9 ชั่วโมง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 50 และร้อยละ 42.9 ตามลำดับ (ดังแสดงในตาราง 4.22)

หากพิจารณาลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวรวมทุกประเภทกิจการจะพบว่า กิจการที่มีอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยที่สูงที่สุดได้แก่ กิจการก่อสร้าง คือ 181.05 บาท/วัน ส่วนกิจการที่มีการอัตราค่าจ้างต่ำที่สุดได้แก่ งานรับใช้ในบ้าน คือ 157.86 บาท/วัน กิจการส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานในลักษณะของการจ้างประจำ และมีการจ้างแรงงาน 8 ชั่วโมง/วัน

4.4 ปัญหาและอุปสรรคในจ้างงานแรงงานต่างด้าว

การศึกษาค้นคว้า ปัญหาและอุปสรรคในจ้างงานแรงงานต่างด้าวใน 2 ด้านได้แก่ ปัญหาด้านแรงงาน และ ปัญหาทางกฎหมาย โดย ได้ให้ระดับความสำคัญของปัจจัยเป็น 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับจะให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยต่างกันไป ดังนี้ ระดับความสำคัญมากที่สุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 5 คะแนน ระดับความสำคัญมาก มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 4 คะแนน ระดับความสำคัญปานกลาง มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 3 คะแนน ระดับความสำคัญน้อย มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 2 คะแนน และระดับความสำคัญน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญคือ 1 คะแนน โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.23 คะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในจ้างงานแรงงานต่างด้าว

ปัญหา	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ปัญหาด้านแรงงาน							
1.1 นายจ้างสื่อสารกับแรงงานต่างด้าวไม่ค่อยรู้เรื่อง	29 (11.6)	100 (40.0)	109 (43.6)	12 (4.8)	- -	3.58 [มาก]	4
1.2 แรงงานต่างด้าวถูกแรงงานไทยรังเกียจ	22 (8.8)	65 (26.0)	122 (48.8)	37 (14.8)	4 (1.6)	3.26 [ปานกลาง]	7
1.3 แรงงานต่างด้าวขาดทักษะในการทำงาน	18 (7.2)	66 (26.4)	130 (52.0)	35 (14.0)	1 (0.4)	3.26 [ปานกลาง]	6
1.4 แรงงานต่างด้าวมีปัญหาสุขภาพติดลักขโมย และอาชญากรรม เป็นต้น	45 (18.0)	101 (40.4)	87 (34.8)	13 (5.2)	4 (1.6)	3.68 [มาก]	1
1.5 แรงงานต่างด้าวสร้างปัญหาด้านสาธารณสุข โรคระบาด เพราะความเป็นอยู่ไม่ดี และขาดสุขอนามัย	34 (13.6)	110 (44.0)	96 (38.4)	10 (4.0)	- -	3.67 [มาก]	2
1.6 แรงงานต่างด้าวทำให้เกิดชุมชนแออัด และแหล่งเสื่อมโทรม	47 (18.8)	88 (35.2)	100 (40.0)	11 (4.4)	4 (1.6)	3.65 [มาก]	3
1.7 แรงงานต่างด้าวเปลี่ยนงานบ่อยเมื่อมีนายจ้างที่ให้ค่าแรงสูงกว่า	49 (19.6)	72 (28.8)	105 (42.0)	18 (7.2)	6 (2.4)	3.56 [มาก]	5
ค่าเฉลี่ยรวม = 3.52 ระดับความสำคัญมาก							

ตารางที่ 4.23(ต่อ)

ปัญหา	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
2. ปัญหาทางกฎหมาย							
2.1 ภาระค่าใช้จ่ายจากค่าธรรมเนียมในการจัดทำใบอนุญาต	101 (40.4)	76 (30.4)	66 (26.4)	7 (2.8)	- -	4.08 [มาก]	1
2.2 การเปลี่ยนแปลง นโยบายการขึ้นทะเบียน และต่อใบอนุญาต	101 (40.4)	80 (32.0)	55 (22.0)	14 (5.6)	- -	4.07 [มาก]	3
2.3 กำหนดการ/ ระยะเวลาในการขึ้นทะเบียน และต่อใบอนุญาต	100 (40.0)	82 (32.8)	58 (23.2)	9 (3.6)	1 (0.4)	4.08 [มาก]	2
2.4 ค่าใช้จ่ายในการประกันสุขภาพให้แรงงานต่างด้าว	81 (32.4)	85 (34.0)	71 (28.4)	11 (4.4)	2 (0.8)	3.93 [มาก]	4
ค่าเฉลี่ยรวม = 4.04 ระดับความสำคัญมาก							

ที่มา : จากการเก็บแบบสอบถาม

หมายเหตุ : ค่าใน () คือค่าร้อยละ

ปัญหาด้านแรงงาน

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในจ้างงานแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัญหาด้านแรงงานจากการจ้างแรงงานต่างด้าวที่นายจ้างพบมากที่สุด 3 อันดับแรกใกล้เคียงกันคือ อันดับแรก แรงงานต่างด้าวมีปัญหาสุขภาพติด ลักขโมย และอาชญากรรม มีคะแนนเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับความสำคัญมาก จะเห็นได้จากข่าวสารเกี่ยวกับด้านอาชญากรรมที่ปรากฏในโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ นั้น ส่วนหนึ่งเกิดมาจากปัญหาจากแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะปัญหาด้านการฆาตกรรม การลักขโมย หรือ การเป็นเครือข่ายค้ายาเสพติด เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้นายจ้างจึงมองว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ และควรระมัดระวังในการจ้างแรงงานต่างด้าว

รองลงมาอันดับที่ 2 คือ แรงงานต่างด้าวสร้างปัญหาด้านสาธารณสุข โรคระบาด เพราะความเป็นอยู่ไม่ดี และขาดสุขอนามัย มีคะแนนเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมีปัญหาเหล่านี้มาก เช่น โรคเอดส์ วัณโรค โรคเรื้อน โรคเท้าช้าง เป็นต้น ทำให้ก่อนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวนั้นรัฐจึงได้กำหนด ให้แรงงานต่างด้าว ต้องเข้าสู่ระบบการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพทุกคน เพื่อป้องกันปัญหาทางด้านโรคระบาด หรือโรคติดต่อที่ติดมากับแรงงานต่างด้าว

รองลงมาอันดับที่ 3 คือ แรงงานต่างด้าวทำให้เกิดชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม 3.65 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจากแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ดังนั้น แรงงานเหล่านี้จึงอาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ เช่น บริเวณใต้สะพาน บริเวณที่รกร้างต่างๆ โดยจะอาศัยอยู่เป็นกลุ่มๆและการใช้ชีวิตของคนเหล่านี้มีความเป็นอยู่ไม่ดี ขาดสุขอนามัย ทำให้เกิดปัญหา แหล่งเสื่อมโทรมตามมา

หากพิจารณาในภาพรวมของปัญหาในการทำงาน จะเห็นได้ว่า นายจ้างพบปัญหาในการทำงานจากการจ้างแรงงานต่างด้าว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.52 โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นปัญหาทางสังคมด้านปัญหาอาชญากรรม สาธารณสุข และชุมชนแออัด (ดังแสดงในตารางที่ 4.23)

ปัญหาทางกฎหมาย

สำหรับการศึกษาด้าน ปัญหาทางกฎหมายจากการจ้างแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัญหา ที่ นายจ้างพบมากที่สุด 3 อันดับแรกใกล้เคียงกันคือ อันดับแรก ภาระค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดทำใบอนุญาต มีคะแนนเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจาก ภาระค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดทำใบอนุญาต ซึ่งมีรายละเอียดในการชำระค่าธรรมเนียมต่างๆค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตการทำงาน ค่าธรรมเนียมในการต่อใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนนายจ้าง ค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนลักษณะงาน จนกระทั่งถึง ค่าธรรมเนียมในเปลี่ยนหรือเพิ่มห้องที่หรือสถานที่ทำงาน (รายละเอียดทั้งหมดแสดงไว้ใน ภาคผนวก) ซึ่งค่าธรรมเนียมดังกล่าวนายจ้างมองว่าค่อนข้างสูง เช่น ค่าธรรมเนียมในการขอ ใบอนุญาตที่มีอายุเกินหกเดือนแต่ไม่เกินหนึ่งปี ราคาฉบับละ 900 บาท ค่าธรรมเนียมในการต่ออายุ ใบอนุญาตเกินหกเดือนแต่ไม่เกินหนึ่งปี ราคาฉบับละ 900 บาท ค่าธรรมเนียมในการเปลี่ยนหรือ เพิ่มนายจ้าง ราคาฉบับละ 900 บาท เป็นต้น ซึ่งทำให้นายจ้างมีภาระค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก และ หากมีการแรงงานต่างด้าวหลายคน ภาระค่าใช้จ่ายก็จะเพิ่มขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทำให้นายจ้าง มองว่า เป็นปัญหาที่สำคัญของการจ้างแรงงานต่างด้าว

รองลงมาอันดับ 2 คือ กำหนดการ/ระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนและต่อใบอนุญาต มี คะแนนเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจากในการต่อใบอนุญาตนั้นมีระยะเวลา ค่อนข้างสั้น โดยจะมีการเปิดให้ต่อใบอนุญาตเพียงครั้งละ 1 เดือน/ปี ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่ง นายจ้างมองว่าเป็นระยะเวลาที่สั้นมาก ไม่สามารถต่อใบอนุญาตได้ทัน เนื่องจากผู้ที่ต้องการต่อ ใบอนุญาตมีมาก ทำให้ในแต่ละปีต้องมีการขยายระยะเวลาในการต่อใบอนุญาต แต่อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของการจ้างแรงงานต่างด้าว

รองลงมาอันดับที่ 3 คือ การเปลี่ยนแปลง นโยบายการขึ้นทะเบียน และต่อใบอนุญาต มีคะแนนเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เนื่องจากนายจ้างมองว่าภาครัฐยังมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายต่างๆน้อย และไม่ทั่วถึง ทำให้ในบางครั้งไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายที่ประกาศออกมาได้ทันเวลา

หากพิจารณาในภาพรวมของปัญหาทางกฎหมาย จะเห็นได้ว่า นายจ้างพบปัญหาทางกฎหมายจากการจ้างแรงงานต่างด้าว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 (ดังแสดงในตารางที่ 4.23)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved